

BELEIDSPLAN

STICHTING NOORD-HOLLANDSE MOLENFEDERATIE 2014

60 jaar praktisch molenbehoud

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding**
- 2. Missie**
- 3. Ambitie**
- 4. Structuur**
- 5. Samenwerkingsverbanden**
- 6. Communicatie**
  - Website**
  - Publicaties**
- 7. Recreatie en Toerisme**
- 8. POM**
- 9. Verzekeringen**
- 10. Molenbeleid 4.0**
- 11. Financiën**
- 12. Jubileum 60 jaar praktisch molenbehoud 1954-2014**

1. Inleiding

De Noord-Hollandse Molenfederatie is opgericht in 2009 als opvolger van de Provinciale Molencommissie. Deze laatste commissie was in 1954 opgericht door het bestuur van de provincie Noord-Holland om de belangen van de Noord-Hollandse molenwereld te ondersteunen. Als commissie had zij geen juridische structuur. Toen het provinciebestuur in 2009 besloot de commissie los te weken uit de schoot van de provincie werd er gekozen voor de stichtingsvorm en ontstond de stichting de Noord-Hollandse Molenfederatie. In feite zijn de doelstellingen ongewijzigd; nog steeds behartigt zij de belangen van de Noord-Hollandse molenwereld. Om de binding met deze molenwereld zo groot en hecht mogelijk te maken is in eerste instantie besloten om verder te gaan met de AB en DB constructie waarbij alle molengeledingen in het AB waren vertegenwoordigd. Toen de provincie besloot om de subsidie voor het bestuurlijke werk van de stichting te staken werd besloten om van de aangesloten molenorganisaties / eigenaren een bijdrage te vragen waaruit o.a. de bestuurskosten kunnen worden betaald.

De Molenwereld is de laatste jaren aan sterke wijzigingen onderhevig. Het rijk wijzigde haar beleid ten aanzien van molens nogal ingrijpend. Molenverplaatsingen zijn niet meer aan de orde en het zo veel mogelijk laten draaien van molens kreeg een lagere prioriteit om slijtage te voorkomen.

Ook de subsidievormen zijn aangepast. Het rijk wijzigde de BRIM omdat de aanvragen het beschikbare budget verre overschreden. Dit was in feite maar op twee manieren op te lossen: meer subsidie beschikbaar stellen of de bijdrage per rijksmonument zodanig verlagen dat iedereen een evenredige bijdrage kreeg. Men koos voor de laatste vorm. Ook de provincie schafte haar veel geroemde maal- en draaipremie af en ging over tot de uitkering van een vast bedrag per drie jaar: € 5400,-. Daarnaast werd de rijksrestauratieregeling overgeheveld naar de provincies. Hierbij krijgt de provincie de beschikking over het rijksbudget op voorwaarde dat zij het budget verdubbeld. Noord-Holland deed dat als eerste provincie! Hierdoor mag zij ook haar eigen voorwaarden stellen. Dit kreeg vorm in de zogenaamde sluitsteenregeling. Een regeling waarbij de kans vergroot naarmate men percentagegewijs minder subsidie vraagt. Herbestemming van het monument vergroot daarbij de trefkans. Nu is dat juist bij de categorie molens het minst eenvoudig. Dit maakt realisatie van restauraties van molens er niet eenvoudiger op.

Grote restauraties behoren in Noord-Holland gelukkig tot de uitzonderingen. Na het gereedkomen van de restauratie van de Nachtegaal in de Beemster resteren er drie molens met een enorm achterstallig onderhoud te weten de Damlander en de Koffiemolen, allebei in de gemeente Bergen en de molen De Havik in de Eilandspolder.

Maar tussen grootschalige restauraties en normaal dagelijks onderhoud zit nog een groot segment waarvoor ook subsidie noodzakelijk blijft. Juist daar kan de Molenfederatie ondersteunen.

2. Missie

De Stichting Noord-Hollandse Molenfederatie (hierna te noemen Molenfederatie) wil primair alle moleneigenaren in Noord-Holland ondersteunen bij hun streven om hun eigendommen in een zo goed mogelijke staat van onderhoud te houden.

Tevens wil zij het streven van de provincie Noord-Holland ondersteunen om zoveel mogelijk molens zichtbaar te houden in het Noord-Hollands landschap door ze te laten draaien. Het verbeteren van de molenbiotoop is daarbij een speerpunt.

Tevens wil de Molenfederatie een actieve intermediaire rol vervullen tussen de Noord-Hollandse Molenwereld en het (provincie)bestuur.

3. Ambitie

De Molenfederatie wil dat alle molens in Noord-Holland in goede staat verkeren en draaien om daarbij hun toeristisch recreatieve rol optimaal te vervullen.

De Molenfederatie helpt alle moleneigenaren in hun contacten met overheden voor het verkrijgen van subsidies, vergunningen en alles wat nodig is voor een goed functioneren van hun molenbezit. De Molenfederatie wil zoveel mogelijk aandacht vragen voor molens in Noord-Holland. Zij doet dit primair door een regelmatig contact met de pers en door het zelfstandig uitgeven van publicaties over molens.

4. Structuur

Het bestuur van de Molenfederatie bestaat uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur . Voor deze vorm is gekozen bij de structuurwijziging in 2001. Iedere bij de Noord-Hollandse Molenfederatie aangesloten eigenaar (gemeente, particulier, stichting, vereniging) kan één persoon afvaardigen in het AB. Daarnaast kan de afdeling Noord-Holland van het Gilde van Vrijwillige Molenaars een lid afvaardigen en zijn de beroepsmatige molenaars qq. toegelaten tot het AB. Een overzicht van alle “aangesloten” molens is als bijlage gevoegd.

Het Dagelijks bestuur wordt gekozen uit en benoemd door de leden van het Algemeen Bestuur. Dit met uitzondering van de voorzitter en de secretaris die door het DB worden benoemd.

Na de omvorming van PMC tot Molenfederatie in 2009 is er besloten tot een systeem van aangesloten Molenstichtingen, -verenigingen, gemeenten-moleneigenaar en particuliere moleneigenaren. Voor een bijdrage van € 50,- per molen per jaar kunnen zij zich aansluiten bij de Molenfederatie en gebruik maken van de diensten die de Molenfederatie aanbiedt.

Daarnaast kent de Stichting nog de zelfstandig opererende werkgroep het Molenbiotoopcoördinatorenoverleg.

5. Samenwerkingsverbanden

De Molenfederatie zoekt samenwerking op alle niveau's en op alle plaatsen:

- **Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed**

De secretaris is vertegenwoordigd in het molenaarsoverleg

- **Provincie Noord-Holland**

Op ambtelijk niveau vindt er drie keer per jaar afstemming plaats

Ad hoc vindt er overleg plaats met de gedeputeerde voor Cultuur.

- **Vereniging De Hollandsche Molen**

De Molenfederatie is lid van de Raad van Advies van DHM

Regelmatig vindt er overleg plaats tussen het bestuur van de Molenfederatie en de directeur van DHM.

Een bestuurlid van de Molenfederatie maakt deel uit van de werkgroep Verzekeringen van DHM.

- **Gemeenten**

De Molenfederatie zoekt regelmatig contact met gemeenten over herstel van molens op hun grondgebied. Tevens vindt er overleg plaats over de molenbiotoop.

- **Cultuurcompagnie**

De Cultuurcompagnie Noord-Holland heeft in haar takenpakket, die zij jaarlijks uitvoert in opdracht van de provincie Noord-Holland, het bevorderen van onderhoud en restauraties van molens in Noord-Holland en het organiseren van een molencontactdag. Deze werkzaamheden besteedt zij uit aan de Molenfederatie. Daartoe vindt er gedurende het jaar regelmatig overleg plaats met de Cultuurcompagnie.

6. Communicatie

De Molenfederatie vindt een goede communicatie met de molenwereld van primair belang. Daarbij gaat het om het zo optimaal mogelijk op de hoogte brengen van de molenwereld betreffende datgene wat er speelt in de molenwereld. Uiteraard brengt zij de onderwerpen die er spelen in de Noord-Hollandse molenwereld weer over het voetlicht bij overheden, de vereniging De Hollandsche Molen, de molenconsulent van de RCE en andere. Daarbij wordt de intermediaire rol tussen overheden en molenwereld onderstreept.

Website

Van groot belang daarbij is het medium "website". Zorgen dat de informatie up to date blijft en dat deze goed aansluit op de behoefte die er leeft in het veld is één van de belangrijkste opdrachten.

Publicaties

Sinds haar omvorming van PMC naar Molenfederatie heeft het bestuur grote nadruk gelegd op het uitbrengen van publicaties. Zo zijn er succesievelijk verschenen:

2004: Molengids Noord-Holland

2006: Molenbiotoopinventarisatie Noord-Holland

2007: Molens in Noord-Holland

2013: Weidemolens in Noord-Holland

Met name de laatste publicatie is verschenen om informatie te verstrekken over een onbekende loot aan de molentak, om vervolgens met die publicatie in de hand gemeenten te kunnen stimuleren om iets te doen aan het behoud van weidemolens.

Daarnaast wordt er door bestuursleden regelmatig gepubliceerd in molenbladen zoals de Molenpost.

7. Toerisme en Recreatie

Recreatie en toerisme is een belangrijke tak van sport voor de regionale economie. Molens bieden daarbij een toegevoegde waarde. Ongeveer 1/4 deel van de molens in Noord-Holland beschikt over een ontvangstruimte voor bezoekers. Grote publiekstrekkingen zijn de molens bij de Zaanse Schans en de Schermer molens. Naar voorbeeld van buitenplaatsen, stelling van Amsterdam en stolpboerderijen pleiten wij bij de provincie in de nabije toekomst een speciale actie voor het "**jaar van de molens**" te organiseren. Op de molen agenda voor recreatie en toerisme staan:

- Landelijke molendag, jaarlijks, het 2^e weekend in mei. Dit is tevens de molen- en gemalendag in samenwerking met waterschappen.
- Landelijke monumentendag, jaarlijks, het 2^e weekend in september. Dit leent zich voor samenwerking met andere monumentenorganisaties.
- Stimuleren van investeringen in ontvangstruimtes voor bezoekers bij poldermolens. Molens lenen zich prima voor ontvangst van groepen zoals familie-uitjes.
- Verbetering van wandel- en fietspaden, waardoor molens beter bereikbaar worden voor recreanten. Dit kan worden gecombineerd met het herstel van molenbiotopen.
- Up-grading van molenwebsites, waaronder Engels- en Duitstalige informatie over molens toevoegen. Duitstalige toeristen vormen de grootste categorie in Noord-Holland.

Door samenwerking met gemeenten en ondernemersverenigingen komen meer mogelijkheden binnen bereik.

8. **POM** (Professionale Organisaties voor Monumentenzorg)

Molenorganisaties in Noord-Holland hadden nog geen AOM-status en (dus) evenmin een POM-status. Sinds 2013 is de POM-regeling in de plaats gekomen van de AOM-regeling. Een organisatie moet aan hogere eisen voldoen om zich te kunnen kwalificeren voor een POM-status. Organisaties met een POM-status krijgen voorrang bij de toekenning van Rijkssubsidies. Ook krijgen ze in Noord-Holland voorrang bij rijks/provinciale restauratiesubsidies. Een schaalgrootte van minimaal 20 molens of andere Rijksmonumenten is niet meer genoeg voor het verkrijgen van de POM-status. Van de 23 monumentenorganisaties die de POM-status hebben aangevraagd hebben slechts zeven monumentenorganisaties met een AOM-status hebben tot nu toe de POM-status gekregen. De overige monumentenorganisaties met een AOM-status hebben nog géén POM-status gekregen, waaronder molenstichtingen (SIMAV, Rijnlandse Molenstichting en De Fryske Molen) en een aantal natuurorganisaties. Provinciale erfgoedorganisaties hebben geen POM-status. Om de POM-status te kunnen bereiken zijn investeringen nodig. Er moeten medewerkers met specifieke expertise worden aangetrokken.

In andere provincies was de aanstelling van molen-consulenten mogelijk dankzij provinciale bijdragen (o.a. Groningen, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Limburg). Met name de provincie Noord-Brabant heeft haar activiteiten voor molens in de afgelopen jaren uitgebreid. Daarentegen zijn in Noord-Holland geen molenconsulenten beschikbaar. Ambities en middelen lopen hier nog niet met elkaar in de pas.

In het komende jaar gaat de Molenfederatie een voorstel maken die beter aansluit op het professioneel werken van vrijwilligers bij molens. Molens hebben al langer een voorsprong opgebouwd in het genereren van eigen baten om de exploitatie van molens rond te krijgen (BRIM-subsidies bedragen maximaal 50%). Een sterke troef van molens is vrijwilligerswerk. Dankzij dit vrijwilligerswerk kan de continuïteit beter worden gewaarborgd. 'Vrijwilligerswerk' en 'eigen baten

genereren' wegen ons inziens onvoldoende mee in de criteria die bij de beoordeling van aanvragen voor de POM-status worden gebruikt.

9. Verzekeringen

In de afgelopen jaren zijn betere condities voor verzekeringen van molens bereikt. Dit blijft een belangrijk thema in onze activiteiten voor molens. Molens zijn brandgevoelig. Premies vormen een grote kostenpost. Specifieke aandachtspunten bij verzekeringen voor molens zijn:

- Herziening van de provinciale subsidieregeling voor molens in 2014/2015. Het Rijk en de Provincie stellen verzekeringen verplicht, maar premies komen niet in aanmerking voor BRIM-subsidies. Dat is niet consequent. Verzekeringspremies zijn onvermijdelijke kosten en ze maken deel uit van de instandhoudingskosten. De huidige provinciale subsidieregeling is vrij inzetbaar en biedt (gedeeltelijk) een tegemoetkoming om premies te kunnen torsen. Eind 2014 loopt deze provinciale subsidieregeling af. Verzekeringen komen op de agenda.
- Vervalkalender. De expiratedatum van contracten is de beste timing voor besturen om pro-actief met verzekeraars in gesprek te gaan en de mogelijkheden op een rijtje zetten. Bij molens zijn meerjarige contracten van 3 à 5 jaar gebruikelijk. Verzekeraars moeten hun relaties tijdig informeren over de vervaldatum van het contract, de gevolgen van verlenging en opzegtermijnen. Het is beter als molenorganisaties zelf tijdig de vervaldatum van contracten in kaart brengen. Een vervalkalender maken is altijd nuttig. Dat verdient zichzelf terug.
- Samenhang. Bij verzekeringen raden wij molenorganisaties aan verschillende aspecten in onderlinge samenhang te beoordelen, waaronder premies, dekking, eigen risico, bijzondere bepalingen en aansprakelijkheid. Daarbij ondersteunen wij onze leden met kennis delen, korte artikelen op de website of in molenpost, second opinions over offertes (b.v. vragen over eigen risico), gesprekken met verzekeraars, tips voor brandpreventie, e.d.

10. Molenbeleid 4.0

Dit is een initiatief van Vereniging De Hollandse Molen. Zij hebben dit beleidsvoornemen uitgezet voor de periode 2013-2023 omdat in dat jaar de Vereniging De Hollandse Molen 100 jaar bestaat. Moleneigenaren/beheerders richtten zich tot op heden grotendeels op het behoud van de molen (restauratie en onderhoud) en op het laten draaien van hun molen.

Ze hebben ondertussen de relatie met het draagvlak voor de molen: de burger, onvoldoende over het voetlicht gebracht. DHM wil de molenaars en de eigenaren aanzetten tot een betere relatie met de bezoeker.

De Molenfederatie kan daarin ondersteunend zijn. In het gesprek met gedeputeerde Bond is dit onderwerp ook ter sprake geweest:

- Molenaars die aan het Noord-Holland pad gesitueerd zijn, ambassadeurs laten zijn.
- Gastheren/vrouwen aanstellen op de molen die het publiek bedienen.
- Moleneigenaren helpen bij het organiseren van publieksactiviteiten

11. Financiën

Eén van de leden van het Dagelijks bestuur vervult de functie van penningmeester. Deze draagt zorg voor het geldelijk beheer van Molenfederatie. De penningmeester stelt namens het bestuur van de

Molenfederatie het financiële jaarverslag van het afgelopen boekjaar op en hij stelt de begroting voor het komende boekjaar op.

De Molenfederatie streeft niet naar een hoge vermogenspositie. Wel dient zij over voldoende financiële middelen te kunnen beschikken om de noodzakelijk te maken kosten te kunnen voldoen zonder per geval bij de aangesloten eigenaren de hand te moeten ophouden.

Zoals nu al kan worden vastgesteld zijn er diverse kostenposten te onderscheiden.

Te noemen zijn: Lidmaatschappen, Vergaderkosten, Accountantskosten, Bureaukosten, Reiskosten, NH Molencontactdag w.o. Molenprijzen.

De penningmeester zal, na een redelijke periode van functioneren van de Molenfederatie in haar huidige vorm, in overleg met dan wel in opdracht van de overige leden van het DB, een gemotiveerd advies opstellen met betrekking tot de minimum financiële buffer die de Molenfederatie zou moeten hebben. Vervolgens zal hij het DB een voorstel doen m.b.t. het bereiken van die buffer en het in stand houden van daarvan. E.e.a. zal ter besluitvorming aan het AB worden aangeboden.

12. 60 jaar praktisch molenbehoud 1954-2014

Bij de molencontactdag op 4 oktober 2014 zal aandacht worden geschonken aan het feit dat in de provincie Noord-Holland al 60 jaar een actief molenbeleid wordt gerealiseerd.